

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
7 Пж 5447/24
06.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Николе Ивчевског, председника већа, судије Данијеле Јовановић и судије Гордане Анић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Привредно друштво "Гоша", Фабрика шинских возила, путничких и специјалних вагона, д.о.о. Смедерево, чији је пуномоћник Сања Ћетковић, адвокат из ..., против туженог "Србијавоз" а.д. Београд, чији је пуномоћник др. Иван С. Тодоровић, адвокат из ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 4.898.924,25 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду П 1867/23 од 18.09.2024. године, у седници већа одржаној дана 06.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Београду П 1867/23 од 18.09.2024. године.

Образложење

Првостепеном пресудом у ставу I изреке, одржано је на снази решење о извршењу Привредног суда у Београду Иив 6398/2022 од 05.12.2022. године, којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 4.898.924,25 динара са законском затезном каматом и то: на износ од 2.696.974,75 динара почев од 10.10.2022. године до исплате; на износ од 2.201.949,50 динара почев од 25.11.2022. године до исплате, као и трошкове поступка у износу од 57.026,00 динара. Ставом II изреке, одбијен је компензациони приговор туженог за износ од 4.898.924,25 динара са законском затезном каматом на, износ од 2.696.974,75 динара почев од 10.10.2022. године до исплате и на износ од 2.201.949,50 динара почев од 25.11.2022. године до исплате, као неоснован. У ставу III изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 316.214,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде тужени је изјавио благовремену жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Посебно је указао на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. У жалби је између осталог, навео да из списка предмета произлази да тужилац током поступка ставља до знања туженом да постоје услови за наплату уговорне казне, те да је компензација једнострана изјава воље и да пребијање настаје оног часа када су се стекли услови за пребијање. У смислу жалбених навода предложио је да другостепени суд

укине побијану пресуду и врати првостепеном суду на поновни поступак или да преиначи пресуду и усвоји компензациони приговор туженог и тужиоца обавезе на плаћање трошкова парничног поступка.

У одговору на жалбу тужилац је оспорио наводе жалбе и предложио да другостепени суд исту одбије и потврди првостепену пресуду.

Испитујући правилност и законитост побијане одлуке, у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да жалба туженог није основана.

У поступку доношења побијане одлуке нису учињене битне повреде парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1-3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Насупрот жалбеним наводима жалиоца пресуда није захваћена ни повредом из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, будући да нема недостатака због којих се не може испитати.

Предмет тужбеног захтева је исплата новчаног потраживања у износу од 4.898.924,25 динара на име цене за извршене уговорене услуге редовне оправке и модернизације пет путничких кола туженог. Истакнути компензациони приговор представља уговорну казну због кашњења у испуњењу наведених обавеза тужиоца у истом износу.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда парничне странке биле су у пословном односу по основу Уговора о услузи редовне оправке и модернизације путничких кола од 19.03.2021. године. Тужилац као пружалац услуге и тужени као наручилац уговорили су супституцију, оправку и регенерацију делова, уређаја и склопова за шест таксативно наведених путничких кола туженог, за укупну вредност од 71.998.788,00 динара са пдв-ом. Уговором је дефинисан рок за завршетак радова по колима за 150 дана од дана наведеног у примопредајном записнику, да се кола сматрају примљеним са оправке када Комисија наручиоца потпише пријемни записник након извршене пробне вожње и записник о пријему кола, те да је услугу редовне оправке наручилац дужан да плаћа пружаоцу услуге на тачно одређени рачун у року од 45 дана од дана пријема исправног рачуна. Дефинисано је и то да ако пружалац услуге не изврши редовну оправку у року из уговора, обавезан је да наручиоцу плати уговорну казну у висини од 2,5% промила уговорене вредности за сваки дан закашњења, али не више од 10% од уговорене цене и то тако што ће износ на име уговорне казне обрачунати по вредности појединачних путничких кола из члана 19 Уговора, а чијом испоруком пружалац услуге касни. Тужени је предао тужиоцу шест кола на ремонт дана 11.06.2021. године. Тужилац је од Словачког добављача предметне статичке претвараचे наручио 15. јуна 2021. године и исти су стигли код тужиоца дана 25.06.2022. године. Прва три ремонтована и модернизована вагона предати су туженом дана 25.08.2022. године, након пробне вожње и прегледа, када је и сачињен Записник о примопредаји који је потписан од стране овлашћених представника уговорних страна без примедби. Није било ни обавештења туженог тужиоца да евентуално остају при захтеву за наплату уговорне казне, те су истог дана предата три утужена рачуна за до тада извршене услуге. Два вагона су предати туженом дана 10.10.2022. године након пробне вожње и прегледа, када је сачињен Записник о примопредаји кола који је уредно потписан од стране овлашћених представника уговорних страна без примедби и обавештења туженог тужиоца да евентуално остају при захтеву за наплату уговорне казне, те су истог дана предата три утужена рачуна за извршене услуге. Тужилац је туженом на име извршених радова за пет кола, а сходно издатим рачунима, фактурисао цену у укупном износу од 4.898.924,25 динара.

Првостепени суд је даље утврдио да је тужилац туженог дописима од 20.09.2022. године и 04.10.2022. године, обавештавао да нема основ за наплату уговорне казне због

кашњења делова из иностранства, за коју околност тужилац није одговоран јер су поручени 15.06.2021. године, те да је рок испоруке од преко 8 месеци пробијен из разлога за које није одговоран тужилац. Тужени је од тужиоца, након испоруке три вагона, дописом од 23.09.2022. године, тражио доставу новог средства гаранције за добро извршење посла са продуженим роком важности од 30 дана од новоутврђеног рока за извршење посла. Дописима од 05.09.2022. године и 30.09.2022. године, тужени је обавештавао тужиоца да задржава право на уговорну казну, те да је захтев за ненаплату неоснован, а исту је обрачунао у укупном износу од 4.898.924,25 динара. Тужилац је туженом дана 04.11.2022. године, вратио фактуре по основу уговорне казне, а дописом од 25.11.2022. године, тужени је упутио тужиоцу једнострану изјаву о пребоју међусобних потраживања, односно цене за изведене радове и уговорне казне.

Позивајући се на одредбе чланова 17, 262, 271, 273, те члана 600. Закона о облигационим односима, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, док је компензациони приговор одбио с позивом одредбе чланова 336, 337 и 346. истог Закона.

По оцени другостепеног суда на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилном применом материјалног права обавезао туженог као наручиоца, да тужиоцу као посленику који је обавио одређени посао и за обављени посао саставио и доставио овде утужене рачуне плати укупан износ од 4.898.924,25 динара са законском затезном каматом од доспелости до исплате, дајући јасне разлоге које у свему као правилне прихвата и другостепени суд.

Странке су биле у уговорном односу у коме се тужилац, као посленик, обавезао да обави одређени посао за туженог, односно да изврши редовну оправку и модернизацију путничких кола, а тужени се као налогодавац обавезао да плати накнаду на име наведених услуга. Дакле, реч је о уговору о делу којим се наручилац обавезује да плати накнаду посленику који је преузео да изврши одређену обавезу. Тужилац је, у смислу правила о терету доказивања, доставио доказе да је за туженог извршио ремонт и модернизацију вагона, док са друге стране, тужени није доставио доказе да је тражио евентуално отклањање недостатака уколико је било истих, односно да је приговорио на било који начин на извршене послове од стране тужиоца. Следом наведеног, правилно је првостепени суд обавезао туженог да тужиоцу на име извршених услуга исплати износ од 4.898.924,25 динара, а у односу на који износ је тужени истакао компензациони приговор, одакле произлази правилан закључак да висина утуженог потраживања и није била спорна.

Код оваквог стања ствари испоставља се правилан материјално правни закључак првостепеног суда да је тужбени захтев тужиоца основан и да је тужени у обавези да тужиоцу на име уговореног посла измири утужено потраживање.

Што се тиче истакнутог компензационог приговора, правилно првостепени суд закључује да исти није основан. Наиме, компензациони приговор тужени темељи на наводима да исти представља уговорну казну због кашњења у испуњењу преузетих обавеза из уговореног посла од стране тужиоца, у висини износа тужбеног захтева. Сходно одредби члана 270 Закона о облигационим односима, уговорна казна представља један од најадекватнијих инструмената којим се уређују односи субјеката у пословном односу, поводом евентуалних штета насталих нарушавањем уговорених обавеза, односно задоцњењем у испуњењу. Да би се стекло право на наплату уговорне казне која је предвиђена за случај задоцњења са испуњењем обавезе, морају бити кумулативно испуњена два услова и то сама дужникова доцња и обавештење да поверилац задржава право на уговорну казну одмах по пријему закаснелог испуњења, у складу са чланом 273. став 5. Закона о парничном поступку. У конкретном случају тужени није доставио евентуални доказ о томе да је на Записнику о пријему кола, без одлагања задржао право на уговорну казну, а што је услов за задржавања уговорне казне. Дакле, како је међу

странкама уговорена уговорна казна за случај задоцњења у испуњењу обавезе од стране тужиоца, право туженог на исплату исте зависило је од тога да ли је приликом пријема испуњења обавезе без одлагања саопштио да задржава своје право на уговорну казну. Како је тужени Записник о примопредаји кола (три вагона) потписао дана 25.08.2022. године, без истицања евентуалних примедби или обавештења да остаје при захтеву за наплату уговорне казне, дописи од 05.09.2022. године и од 30.09.2022. године, на које се тужени позива нису благовремени, будући да су упућени десет, односно месец дана касније.

Жалбени наводи туженог да је тужилац током поступка стављао до знања да постоје услови за наплату уговорне казне, нису од утицаја на другачије одлучивање. Ово из разлога што су услови за реализацију уговорне казне прописани законом и зависе од повериоачевог благовременог задржавања права на исту. Ценећи даље наводе туженог а како се најважнији део за ремонт и модернизацију може набавити само од добављача из Словачке, те како је током поступка неспорно утврђено да је тужилац поручио предметни део, односно статички претварач, већ у јуну 2021. године, те да је исте добио годину дана касније, одговорност за пробијање уговореног рока не може бити на страни тужиоца. Разлог за кашњење најпре испоруке најважнијег дела за ремонт, а онда и за кашњење ремонта спорних вагона, није пропуст тужиоца, већ "виша сила" дефинисана закљученим уговором, а имајући у виду како пандемију корона вируса, а онда и интервенције Русије у Украјини. Ове околности туженом су биле познате те исти није током спорног периода приговарао року израде, нити је позивао тужиоца на извршење радова, па дописи тужиоца са захтевом да се не обрачунава уговорна казна представљају заправо обавештења туженом о неиспуњењу услова за наплату казне из наведених разлога, а не признање дуга, како је то правилно првостепени суд и закључио. Све наведено доводи до закључка да потраживање туженог према тужиоцу те да нема места наводима да су се у конкретном случају стекли услови за пребијање.

Како жалбом туженог није доведена у сумњу правилност првостепене одлуке, стекли су се услови да се жалба одбије и првостепена пресуда потврди.

Правилна је одлука суда о трошковима поступка, с обзиром да је иста донета у складу са чланом 153., 154. и 163. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду наведено, Привредни апелациони суд је на основу члана 390. Закона о парничном поступку, донео одлуку у изреци.

НИ/ДС/ММ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА -СУДИЈА
Никола Ивчевски, с.р.

За тачност отправка оверава
Управитељ писарнице
Срђан Никић